Пам'ятайте
про
Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda"
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
(201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCII. Ч. 214. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 7-го ЛИСТОПАДА 1985 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, NOVEMBER 7, 1985 No. 214. VOL. XCII.

АКЦІЯ ЗБІРКИ НА ФУНДАЦІЮ ЕНЦИКЛОПЕДІЇ ПРОХОДИТЬ ДУЖЕ УСПІШНО

Джерзі Сити (О.К.). — Редакцію „Свободи" відвідав знову невтомний промотор справи Енциклопедії Українознавства д-р Атанас Фіґоль, щоб з радістю повідомити про великий успіх акції збірки на постійний фонд цієї енциклопедії яка проходить тепер на терені ЗСА і Канади.

Як вже раніше інформовано, збірка відбувалася по всіх більших скупченнях українців у формі вечорів, з'єднаних із відзначуванням 85-річчя творця Енциклопедії проф. Володимира Кубійовича з участю д-ра А. Фіґоля та проф. Аркадія Жуковського, який приїхав в тій цілі з Европи, заступаючи хворого ювілята з персональними привітаннями від нього, та д-ра Василя Маркуся.

Як інформує д-р Фіґоль збірка на Фонд в деяких місцевостях принесла справді надсподівані успіхи, а що на його думку є особливо позитивним явищем то це, що тим разом вперше відгукнулося широко молодше українське покоління, яке либонь зрозуміло важливість справи Енциклопедії Українознавства, закінчення її гаслової частини і поповнювання у майбутньому її все новими актуальними додатками, як це водиться у всіх світових енциклопедичних творах.

Як приклад д-р Фіґоль подає молодого українського підприємця з Торонто, який здеклярував на ту ціль 10,000 дол. Але де б не появилися ініціятори акції, а зокрема її душа д-р А. Фіґоль, він стверджує велику прихильність української громади. Ось перший більший вечір відбувся в Ню Йорку і на ньому зібрано 60,000 дол., другий у Чикаґо дав прихід 52,000 дол., а обидва ці великі скупчення українців перемогла у своїй щедрості Філядельфія, яка зібрала 62,000 дол. З канадських осередків на перше місце вибилося як звичайно Торонто, де зібрано на вечорі 100,000 дол.

В загальному, інформує д-р А. Фіґоль зібрано біля 400,000 дол. в 1/3 осередків, які запляновано відвідати. Передбачується осягнути 1/2 мільйона долярів на закінчення поїздок, які тепер продовжується, хоч зустрічі вже будуть поминками по смерті В. Кубійовича.

На жаль час і сили не дозволяють відвідати всі місцевості, де живуть в більшій кількості українці і тому д-р А. Фіґоль просить тих в яких йому не доведеться бути особисто, щоб пересилали свої датки безпосередньо до Фундації Енциклопедії Українознавства на адресу: Encyclopedia of Ukraine Foundation, 6 Nebraska Drive, Matawan, N.J. 07747.

Після закінчення поїздок на терені Північної Америки д-р А. Фіґоль від'їде в другій половині листопада до Австралії, щоб і там перевести ряд зустрічей і збіркову акцію. Як відомо вже на терені Австралії створився окремий Почесний комітет під патронатом Українських Церков і центральних організацій, до якого увійшли Владика Іван Прашко, епарх для українців-католиків Австралії, Нової Зеляндії і Океанії, як голова, а членами комітету є: о. архипротопресвітер Борис Стасишин, о.протопресвітер Олександер Пігулевський, з Консисторії УАПЦеркви в Австралії, Михайло Моравський голова СУОА, і д-р Роман Микитович, голова НТШ в Австралії. Крім Почесного комітету обрано діловий, який займається зустрічами в поодиноких скупченнях українців.

Подорож по Австралії д-р А.Фіґоль відбуде в супроводі д-ра Василя Маркуся, який від кільох років активно допомагає своєю науковою працею для закінчення Енциклопедії Українознавства, як також для англомовної Енциклопедії України, перебуваючи довгими місяцями в осередку дії — Сарселю, Франція.

Перебуваючи короткий час в Ню Йорку поміж поїздками по ЗСА та Канаді, д-р А. Фіґоль відбув засідання із членами дирекції новоствореної Фундації Енциклопедії Українознавства та поінформував їх про великі успіхи збірки і дальші пляни.

СОЮЗОВІ ВЕЧЕРНИЦІ

Торонто, Онт. — Торонтонська Округа УНСоюзу влаштовує союзові вечерниці у Році української молоді, які відбудуться тут в суботу, 16-го листопада ц.р. о год. 7:30 вечора в залі парафії української католицької церкви при 515 Бродв'ю аве. До танців приграватиме оркестра „Явори" та буде смачний буфет. Також буде вибір контестанток Округи.

Амбасадори обзнайомлені з українською проблематикою

Амбасадор В. Вахтмайстер і проф. Леонід Рудницький у розмові після конференції.

Філядельфія. — У неділю, 6-го жовтня ц.р., відбувся тут при університеті ЛяСалл перший симпозіюм амбасадорів невтральних країн до ЗСА.

У симпозіюмі взяли участь: амбасадор Тома Клєстіль (Австрія), Ріхар Мюллер (Фінляндія), Клявс Якобі (Швайцарія) і Вільгельм Вахтмайстер (Швеція).

Після доповіді кожного амбасадора, панель професорів університету ЛяСалла під проводом Леоніда Рудницького поставив низку питань кожному амбасадорові, між ними теж питання про Совєтський Союз і нарушення в ньому національних і релігійних прав людини. У відповідь, кожний амбасадор заявив, що невтральність ніяк не перешкоджає даній країні гостро засуджувати всі злочини, де б вони не ділялися. У дальшій дискусії з проф. Рудницьким, амбасадори Австрії і Швеції виявили велике обзнайомлення з українською справою. Амбасадор Клєстіль ствердив, що австрійський уряд розуміє проблематику втікачів-українців з Польщі, а В. Вахтмайстер, амбасадор Швеції до ЗСА, не тільки що виявив деяке знання сучасної української проблематики, але й знання історичного минулого, що в'яже Україну зі Швецією. У розмові з проф. Рудницьким, амбасадор Вахтмайстер жартуючи, ствердив, що шведський король Карло XII, який разом з гетьманом Мазепою воював проти царської Росії під Полтавою, „не вірив у невтральність".

На протязі конференції порушено ще низку інших справ, між ними теж надходяще Тисячоріччя Хрищення України і спроби Москви загарбати його для Російської Православної Церкви.

Українець виступив на міжнародному конґресі медієвістів

Ню Йорк. — В університеті св. Бонавентури в стейті Ню Йорк, одному з найвидатніших світових центрів францисканських студій, відзначено 45-річний проєкт багатотомного видання спадщини славетного філософа середньовіччя, Вілліяма Оккама, якому приписують великий вплив на сучасників і на розвиток політичної думки. Багато дослідників називають Оккама найсильнішим інтелектом його епохи, коли в світовому маштабі вирішувалася влад Церкви й держави.

У днях 10-12-го жовтня ц.р. на це міжнародне кольоквіюм з'їхалися науковці ЗСА, Англії, Аргентини, Італії, Німеччини, Франції, Еспанії і інших країн, між ними визначні оккамісти, чотири слов'яни: два чехи, один словак і один українець, проф. Юрій Книш з Канади.

Слід зазначити, що проф. Ю. Книш поділився з учасниками великої ваги відкриттям, що вносить маркантні зміни до біографії Оккама та в трактуванні найважливішого етапу в його житті, а саме його перебування при папському дворі в Авіньйоні в 1324-28 роках. Проф. Книш віднайшов і проаналізував папські листи, які ґрунтовно заперечують поширену від кінця минулого сторіччя думку, що Оккам був викликаний до Авіньйону папською інквізицією. Це фундаментальне відкриття матиме серйозні наслідки для зрозуміння й датовання майже всіх неполемічних творів вславненого суперника Томи Аквінського. Український оккаміст зустрівся з великим зацікавлення і вдячним признанням учасників, що оцінювали цей науковий внесок як найважливіший в ділянці оккамістики в останніх десятиліттях.

В. ЮРЧЕНКО БАЖАЄ ПОВЕРНУТИСЯ ДО СССР

Вашінґтон. — У вівторок ввечорі 5-го листопада ц.р., совєтський каґебіст високої ранґи Віталій Юрченко, який в серпні нібито мав втекти з СССР і в Італії у приміщенні американської амбасади попросив права політичного азилю в З'єднаних Стейтах Америки, а в понеділок, 4-го листопада, вирвавшись з-під охорони службовців Сі-Ай-Ей, які згідно з його інтерпретацією напоювали його наркотиками і тримали у заперті, знову „втік", тим разом до совєтської амбасади у Вашінґтоні і там на пресовій конференції заявив, що він „з туги за батьківщиною і родиною" бажає повернутися до СССР, мав, на вимогу Державного департаменту зустріч з офіційними чинниками ЗСА на „невтральній " території, тобто поза амбасадою СССР.

У приявності двох представників совєтської амбасади, правдоподібно також каґебістів, В. Юрченко повторив своє рішення про поворот до Совєтського Союзу і формально „попрощався" широким усміхом і помахом руки з американськими представниками.

Згідно з інформаціями засобів масової інформації В. Юрченко має покинути територію З'єднаних Стейтів Америки і віллетіти до СССР. Деякі, а головно політично наївні коментатори і політичні спостерігачі кажуть, що, мовляв, його доля перерішена, вітати його у Москві з оркестрою не будуть. Очевидно, вони не здають собі справи, що ціла афера з В. Юрченком може бути заздалегідь добре заплянованою провокацією з метою скомпромітувати американську політичну систему, а головно розвідку ЗСА, з якою він мав безпосередні зв'язки.

Речник Державного департаменту Чарлз Редман заявив після розмови з Юрченком, що, як виглядає, він повертається до СССР добровільно і тільки це хотіли довідатися і почути від самого Юрченка американські урядові чинники. У зустрічі з В. Юрченком з американської сторони взяли участь шість осіб і лікар-психолог. Розмова відбулася в головному будинку Державного департаменту. Він і ще два інших „працівники" амбасади СССР, провели в Державному департаменті 55 хвилин, а після розмови, відмахуючись від запитань кореспондентів, покинули приміщення.

Вміжчасі сенатська комісія для справ розвідки заявила, що вона переведе докладне слідство про те, як Сі-Ай-Ей полагоджував справу з Юрченком. У політичних колах Вашінґтону говориться навіть про те, що хтось буде відповідати персонально за цю суцільну компромітацію.

В СССР опубліковані уривки з інтерв'ю Р. Реґена

Вашінґтон. — У понеділок, 4-го листопада, ТАСС і „Ізвєстія" опублікували уривки з інтерв'ю чотирьох совєтських журналістів з президентом Роналдом Реґеном. Інтерв'ю, як відомо, відбулося у четвер, 31-го жовтня, і мало бути надруковане в суботу, 2-го листопада. Але треба було ще два дні, щоб довести інтерв'ю до читачів, додавши до нього відповідні коментарі. ТАСС обвинуватив Президента ЗСА в тому, що він „перекручує совєтську точку зору" і „ухиляється від відповідей на запитання про американську політику".

Відповідаючи на запитання чотирьох совєтських журналістів — кореспондентів „Правди", „Ізвєстій", ТАСС і агентства „Новості" Р. Реґен сказав, що З'єднані Стейти Америки стремлять до „збалянсованої, чесної і такої, що дається перевірити, угоди" про редукцію зброєнь. „Якщо Совєтський Союз стремить до такої угоди, ми зробимо прогрес в переговорах", — сказав Р. Реґен.

Відповідаючи на запитання про перебування американських військ у різних частинах світу, Президент сказав, що не можна порівнювати перебування за кордоном американських і совєтських військ. Р. Реґен звернув увагу на те, що совєтські війська беруть участь у воєнних діях в Афґаністані, Анґолі й Етіопії. Американські ж війська перебувають на базах і в жадних військових діях участи не беруть. „Є різниця між окупацією і перебуванням військ на базах", — сказав Президент.

Коли мова зайшла про ініціятиву президента Реґена в створенні протиракетної космічної оборони, совєтські журналісти нагадали йому про результати недавнього опитування населення, проведеного газетою „Вашінґтон пост" і телевізійною компанією Ей-Бі-Сі. Згідно з цим опитуванням, більшість американців виступає проти зброї в космосі. Відповідаючи на це запитання, Реґен

(Закінчення на стор. 4)

СУД ВІДМОВИВСЯ ЗАТРИМАТИ СОВЄТСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ

СТВЕРДЖУЮТЬ, ЩО М. МЕДВІДЬ МАВ ПЕРЕРІЗАНІ ЖИЛИ НА РУКАХ

Вашінґтон. — У вівторок, 5-го листопада, федеральний апеляційний суд відмовився затримати совєтський корабель „Маршал Конєв", на покладі якого перебуває український моряк Мирослав Медвідь.

Троє суддів апеляційного суду округи Колюмбія відмовили Товариству Українсько-Американських Правників, які просили не відпускати корабель доти, поки М. Медведя ще раз не переслухають, щоб переконатися в його намірах.

Федеральний адвокат Крейґ Лоренс сказав, що на підставі свідчень працівників іміґраційної служби суд прийшов до висновку, що М. Медвідь не збирався просити політичного притулку.

Вміжчасі, адвокат Юліян Куляс і інші українські адвокати внесли другу скаргу у федеральному суді в Ню Орлінс, Ла., в імені М. Медведя і його родини, що український моряк був позбавлений його прав мати адвоката, коли він перебував на американській землі.

Фльотилія „Свобода"; що складається з човнів, які належать різним консервативним організаціям і українсько-американським групам, буде супроводжувати вихід в море совєтського корабля і постарається заблькувати його або перешкодити йому швидко плисти. Представники цієї фльотилії на чолі з трьома жінками, Параскою Єзерською та її дочками Марією Филипович і Анною Кент, які є родиною М. Медведя, звернулися до капітана совєтського корабля з проханням дати їм можливість поговорити з моряком, але їм відмовили. „Невже вони не здатні зрозуміти звичайні людські почуття. Бути так близько до нього і не мати можливости сказати кілька слів. Та це ж не по-людськи", — говорила Марія Филипович.

Джеф Панден, член Комітету фонду молодих консерватистів за звільнення поневолених народів, сказав, що фльотилія, до якої приєдналися приватні човни, хочуть заблькувати або сповільнити вихід совєтського корабля в море, щоб дати адвокатам можливість і час подати апеляцію до федерального суду у Вашінґтоні.

Мирослав Хрін, член дітройтської Організації Американців в обороні людських прав в Україні, заявив, що дії фльотилії пояснюються також бажанням висловити протест з приводу ставлення американських властей до українського моряка.

Виступаючи на захист інтересів М. Медведя, український адвокат, член Товариства Українсько-Американських Правників Орест Єйна повідомив на пресовій конференції, що він намагався подати письмове прохання капітанові корабля „Маршал Конєв", але той відмовився навіть прийняти листа.

„Маршал Конєв", який стоїть 30 миль від Ню Орлінс, має намір вийти у відкрите море в п'ятницю, 8-го листопада.

Як стало відомо, після того, як М. Медведя другий раз відвезли на совєтський корабель, він перерізав собі жили на руках. Це підтвердив і капітан совєтського корабля і представник Дер-

(Закінчення на стор. 4)

Т. Кейн і Е. Кач виграли вибори

Джерзі Сити, Н. Дж. — У виборах на різні стейтові, повітові і міські пости, які відбулися у вівторок, 5-го листопада ц.р., губернатор стейту Ню Джерзі Томас Кейн здобув подавляючу кількість голосів над своїм суперником з демократичної партії Пітером Шапіро і став вдруге губернатором стейту даючи вперше від 12 років більшість республиканській партії у стейтовій ансамблеї. Т. Кейн виграв у всіх 21 повітах стейту.

У Ню Йорку посадник Едвард Кач з легкістю виграв втретє на пост мейора міста і переміг великою більшістю голосів свої дві противниці, Керрол Белламі і Даси МекҐрет, яка кандидувала з республиканської партії. Також в місті Ню Йорку виграли вибори два інші кандидати з демократичної партії в управі міста, а це четвертий раз Ґаррісон Ґолдін на пост контролера і на місце К. Белламі виграв Ендрю Стайн, що буде тепер президентом Менґеттену. Його перемога над К. Белламі і програ другої кандидатки на це місце Еви Ґвардаррамас витворили таку ситуацію, що в управі міста не буде тепер ні одної жінки.

В загальному демократи виграли в місті Ню Йорку 34 пости в поодиноких округах, а республиканці виграли одне.

ОСІННЯ КАМПАНІЯ

У ЖОВТНІ УНС ПРИДБАВ 184 НОВИХ ЧЛЕНІВ ЗАБЕЗПЕЧЕНИХ НА 600,000 ДОЛЯРІВ

Джерзі Сиṫі, Н. Дж. — З Організаційного Відділу УНСоюзу інформують, що під час осінньої організаційної передконвенційної кампанії, яка почалась в жовтні, Головна Канцелярія Союзу одержала від урядовців-секретарів відділів Америки й Канади 184 аплікації нових членів забезпечених на загальну суму 600,000 долярів.

Говорячи про нових членів придбаних в жовтні ц.р., слід згадати, що в Норт Порт, Фла., заложено новий Відділ, якому надано число 381, а патроном обрано св. Андрія. Ініціятором згаданого Відділу є інж. Володимир Борискевич-Бойд, відомий союзовий діяч в Дітройті. Там він був членом Управи 94-го Відділу, членом Управи Окружного Комітету, був кількакратним делеґатом на Конвенції УНСоюзу, був заступником предсідника 30-ої Конвенції. Як активний союзовець, інж. Борискевич-Бойд, переїхавши на стале перебування до Фльориди негайно почав плянувати заложення там нового Відділу. А одержавши поміч від головного радного і голови Дітройтської Округи Романа Татарського, перевів свій плян в життя придбавши 16 нових членів, як основоположників, забезпечених на імпозантну суму. Новообрана Управа 381-го Відділу, яку очолив Микола Попович запевнила Головну Канцелярію УНСоюзу, що в короткому часі членство нового Відділу подвоїться. Ініціяторові заложення нового Відділу в Норт Порт, інж. Володимирові Борискевичеві-Бойд Екзекутива висловлює подяку і признання.

Нових членів в жовтні придбали слідуючі союзовці: Відділ 381-ий — інж. Б. Борискевич-Бойд 16 членів, по 11 придбали: секретарка 269-го Відділу Христина Фуга-Ґербеґи і секретар 464-го Відділу Микола Хомин; по сім членів придбали секретарі Леон Гардінк, Відділ 206-ий і Стефан Приймак, Відділ 217-ий; по п'ять членів придбали: секретарі Андрій Кушнір до 83-го Відділу і Омелян Твардовський до 214-го Відділу; по чотири члени придбали: секретар 59-го Відділу Тарас Сливінський, секретар 70-го Відділу Микола Шеремета, головний радний і секретар 94-го Відділу Роман Татарський, секретар 194-го Відділу Михайло Юзенів, секретар 276-го Відділу Стефан Іваницький, секретарка 348-го Відділу Мері Макар і секретар 460-го Відділу Александер Ковальчук; по три члени придбали: секретарка 8-го Відділу Марія Кульчицька, секретар 163-го Відділу Теодор Дуда, секретарка 327-го Відділу Зеновія Зарицька і секретар 406-го Відділу Михайло Мартинюк; по два члени придбали: секретар 5-го Відділу Микола Хоманчук, секретар 10-го Відділу Константин Хільченковський, секретарка 25-го Відділу Квітка Стецюк, секретар 27-го Відділу Роман Лапичак, секретар 32-го Відділу мгр Володимир Яців, секретар 42-го Відділу Іван Блиха, головна радна і секретарка 47-го Відділу Анна Гарас, секретар 51-го Відділу Михайло Ольшанський, головний радний і голова 88-го Відділу Володимир Квас головний радний і секретар 161-го Відділу Андрій Джула, секретар 182-го Відділу Григорій Клименко, секретарка 230-го Відділу Аннабеля Боровитська, головний радний і голова 231-го Відділу Василь Пастушок, секретарка 304-го Відділу Марія Гнатик, секретар 307-го Відділу Дмитро Ґалонзка, секретар 321-го Відділу Дмитро Чок і секретарка 333-го Відділу Марша Боберська, секретар 345-го

(Закінчення на стор. 4)

„БАЛЬ ВОЛОШОК"

Філядельфія. — Український танцювальний ансамбль „Волошки" влаштовує осінній баль, який відбудеться в суботу, 9-го листопада ц.р., о год. 9-ій вечора в Менор Джуніор коледжі в Дженкінтавні, Па. До танців приграватиме оркестра „Червона Калина" ,а ансамбль „Волошки" виступлять на балі. Вступ на баль 12 дол. від дорослих та 7 дол. від студентів. Резервувати столики можна у Богдана Коженьовського, телефонуючи на число (215) 969-8667.

В АМЕРИЦІ

НЕДАВНЄ ОПИТУВАННЯ 1,506 осіб, проведене газетою „Вашінґтон Пост" і телевізійною компанією Ей-Бі-Сі показало, що віцепрезидент Джордж Буш покищо є найбільш популярним кандидатом в наступних виборах на президента. 59 відсотків опитаних висловилися за нього, 28 відсотків — проти. Якщо ж взяти лише прихильників Республіканської партії, то результат буде ще більш показовим: 87 до 5. Дж. Буша сприймають позитивно як республіканці, так і демократи, люди різного віку і рас. Його недолік, на думку опитуваних, є в тому, що він перебуває в тіні Президента.

ПОЛОВИНА МОЛОДИХ американців від 18 до 30 років у тій чи іншій формі вживає наркотики. Результати широкого опитування населення показали, що не вся молодь стає наркоманами, але багато осіб часом вживають наркотики.

ДИРЕКТОР СІ-АЙ—ЕЙ Вілліям Кейсі зустрівся недавно з колишнім резидентом совєтської розвідки Олегом Гордієвським, який перейшов на Захід. Напередодні зустрічі президента Роналда Реґена з совєтським лідером Міхаїлом Ґорбачовим директора Сі-Ай-Ей цікавили всі подробиці візити М. Ґорбачова до Англії, його особисті зацікавлення і реакція на різні ситуації. В. Кейсі вважає, що допомога О. Гордієвського може виявитися неоцінимою.

У СВОЇЙ ЩОРІЧНІЙ тронній промові король Йорданії Ґуссейн осудив рішення американського Конґресу відкласти розгляд питання в справі продажу зброї Йорданії Ґуссейн осудив рішення американського Конґресу відкласти розгляд питання в справі продажу зброї Йорданії до 1-го березня 1986 року і поставити його в залежність від початку прямих переговорів між Йорданією і Ізраїлем. Ґуссейн заявив, що потреби йорданської армії в сучасній зброї будуть задоволені з інших джерел не зважаючи на всі перепони.

У СВІТІ

ПРЕЗИДЕНТ ФІЛІППІН Фердінанд Маркос заявив, що чергові парляментарні вибори у тій країні відбуватимуться 17-го січня 1986 року. Зараз таки після проголошення він скликав своїх найближчих співробітників і почав підготову до розгорнення широкої передвиборчої кампанії у свою користь. Також опозиційні партії відбули вже першу нараду і застановляються над можливим кандидатом на президента, який міг би витримати пробу з Маркосом.

ПОМІРКОВАНИЙ КАНДИДАТ на президента Ґватемалі Вініціо Черезо здобув найбільше голосів у виборах і це дасть йому нагоду стати першим цивільним президентом після 16 років влади військової хунти, яка ще її тепер застерегла собі право встрявати в державні справи, якщо цивільні політики не дадуть собі ради і не зможуть розв'язати економічної проблеми. Черезо, 42-річний політик, здобув 274,138 голосів, тобто 39 відсотків, і спільно з іншими політичними партіями, які здобули певну кількість місць у парляменті, він зможе творити новий уряд.

ОФІЦІЙНІ РЕЧНИКИ Адміністрації президента Роналда Реґена і амбасадор З'єднаних Стейтів Америки до Совєтського Союзу Артур Гартман незадоволені, що інтерв'ю, яке дав совєтським журналістам Президент ЗСА 31-го жовтня ц.р., появилося не на першій, а на четвертій сторінці „Ізвєстій", а на п'ятій сторінці, тобто побіч інтерв'ю, надрукований односторінковий комантар, який оспорює багато справ, що їх висунув Р. Реґен і робить закиди за так звану космічну зброю, замішаність ЗСА у внутрішні справи Ель Сальвадору, Нікараґуа та інші країни. Автори коментаря критикують також Вашінґтон за підтримку уряду білої меншости в Південно-Африканській Республіці. Політичні спостерігачі кажуть, що Москва використала інтерв'ю для чергового нападу на політику ЗСА і тактику самого президента Р. Реґена.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (50-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address - $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Знову примусова репатріяція

Дня 24-го жовтня ц.р. молодий моряк, українець, Мирослав Медвідь вискочив в море з совєтського корабля „Маршал Конєв", на який у пристані в Луїзіяні мали навантажувати закуплене Москвою збіжжя. Урядовці приватної збіжжевої компанії хотіли передати його назад капітанові совєтського корабля. Тоді той моряк вдруге вискочив в море. Служба іміґрації й натуралізації викликала свою зареєстровану перекладачку, д-р Ірину Падох, адвокатку, яка в розмові з Мирославом Медведем зрозуміла, що він прагне азилю в ЗСА і боїться, що з ним станеться, коли його передадуть назад совєтським властям. Не вважаючи на це, його таки туди передали.

Президент Реґен, дізнавшись про цю подію, був обурений поведенням офіційних чинників і розпорядив, щоби перевести в цій справі слідство. Але державний секретар Джордж Шулц заявив журналістам, що Мирослав Медвідь „добровільно" підписав заяву, що прагне „вернутися до СССР". Шулц заявив, що „справа закінчена". За деякими газетними інформаціями, яким можна вірити, ця справа була американському Урядові дуже неприємна, бо признання політичного азилю втікачеві з совєтського корабля могла „замрячити атмосферу" перед призначеною на 19-20-го листопада зустріччю президента Реґена з Ґорбачовим у Женеві. Виходить, що коли на тій „вершинній конференції" можуть скористати переслідувані в СССР Андрей Сахаров і його дружина Єлєна Боннер та жидівський дисидент Анатолій Щаранський та бажаючі еміґрувати до Ізраїля підсовєтські жиди, бо Ґорбачов може захоче показати „добру волю" СССР і звільнить їх, то Мирослав Медвідь потерпів на тій злощасній „вершинній конференції": він вибрав для своєї втечі поганий момент, погану коньюнктуру.

Ще не затерлася в українській пам'яті ловля українських втікачів, яка відбувалася у таборах ДіПі в Німеччині й Австрії. Колишні члени Першої Української Дивізії теж не забули, як вони боролися в Ріміні проти напастливих совєтських репатріяційних комісій. Неславою покрилася Англія, що видала большевикам цілий так званий корпус генерала Власова, позбувшися війська, яке було вороже большевицькому режимові. Власова большевики розстріляли, всіх вояків заслали на примусові роботи до „ґулаґів". Наші люди у таборах ДіПі втікали в ліси на час перебування у таборі совєтської репатріяційної комісії, на ділі політруків, бо ж лякалися наддніпрянці, бо ці большевицькі комісії залишали в спокої галичан, як колишніх польських громадян. До речі, за совєтським драконським законом тепер совєтськими громадянами є всі, що народилися на землі, яка тепер є складовою частиною СССР та їхні діти.

Видача Мирослава Медведя большевицькій залозі корабля „Маршал Конєв" це ніщо інше, як ще один приклад на примусову репатріяцію людини, яка хоче втекти з „раю", який насправді є пеклом на землі під нелюдським режимом, що його контролює московське КҐБ. Поведення американських властей це ще один доказ анальфабетизму низів американського суспільства, що таке СССР, який режим панує на Сході Европи і чому люди втікають відтіль. Цей жалюгідний брак знання проявляли й інші східньоевропейські народи, які стрічали втікачів з Галичини на різних шляхах, що вели на захід, і здивовано запитували їх: „Чому ви втікаєте з своєї батьківщини і від своєї влади? не подобається вам Сталін, то виберіть собі когось іншого!" Воно нині звучить як жорстокий жарт, але це є історична правда. І тепер правдою є, що ті американці, які без надуми і без запиту вищих властей завертають на совєтський корабель втікача відтіль — це американські патріоти, які пишаються Статуєю Свободи у вступі до ріки Гадсону, але не розуміють суті виписаних на тій статуї слів на честь людської волі.

Мартирологія українського народу продовжується однаково щодо широких мас, виставлених на експеримент геноциду, як і щодо окремих одиниць, як отой нещасливий Мирослав Медвідь. І ця мартирологія скінчиться аж із розвалом імперії. Але скільки жертв впаде ще до того часу, скільки трагедій переживатимуть українські люди?!

ЛІДЕРИ антикомуністичних повстанців в Нікараґуа поділилися думками щодо дальшої тактики боротьби, яка, не зважаючи на американську допомогу і допомогу інших країн та приватного сектора, не зуміла вплинути на психологічну зміну населення про потребу зміни політичної системи в тій центральноамериканській країні. Боротьба повстанців не впливає також позитивно на зміну настанови інших західних країн, на яку надіялися повстанці і деякі політичні кола в ЗСА. Політичні спостерігачі не виключають можливости збільшеного терору сандіністів, і посиленої пропагандивної кампанії, метою якої є заглушити відгомін внутрішньої боротьби за свободу.

Юрій Р. Рибак

ПЛЯТИНА Є ТЕЖ ДЛЯ ІНВЕСТИЦІЇ

Із поняттям плятини наш знайомий, мабуть, вперше зустрівся, коли учень хемії згадав групу металів, супутників плятини, до яких належать: осмій, родій, іридій, паладій та рутеній. Висока температура топлення, протиставлення корозії і багатьом хемічним сполукам — це практичні прикмети плятини, а що найважливіше її каталізаційна спроможність. Ту т не зовсім зрозуміли учні, що це таке каталізатор. Тому і учитель старався пояснити, що плятина як каталізатор, прискорює або сповільнює перебіг хемічної реакції, при чому вона сама не зміняється, а щоб це явище вияснити популярно він подав як приклад посередника супружжя, за почином якого двоє чужих осіб — мужчина і жінка — можуть побратись, а він сам залишається ненарушеним.

Наш знайомий затямив теж, що назва „плятина" походить від еспанського слова „плята", цебто срібло і це ім'я дали еспанці новововідкритій плятиновій руді у Перу 1750 року.

Наш знайомий, ще як нині, пригадує собі перстень своєї тети, який не блистів силою золота чи срібла, одначе вона пояснювала, що він дуже вартісний бо з ...плятини. У пізнішому віці, коли знайомий зацікавився колекцією монет побачив в одного збирача російський гріш з XIX сторіччя з плятини. Цей гріш належить до великої рідкости, монети бо переважно карбують із золота і срібла попри інші метали, що є для цілей масового обігу.

Є люди, що купують золото і срібло не конечно для окраси, а радше з ціллю вкладу капіталу, щоб або забезпечити вартість або коли ціни зміняються перекинутись на спекуляцію. Чи плятина має дані стати засобом спекуляції чи пак лише інвестиції — цим зацікавився наш знайомий і постановив це перевірити хоча б тільки для заспокоєння своєї цікавости.

Перш усього, у минулому, ціна на плятину була вища, ніж на золото. І коли у 1980 році унція золота осягнула 850 долярів, то плятина перейшла висоту суми 1,000 долярів; нині ціни значно зближились. Виходить, що якась сила, впливає на висоту ціни плятини.

Наш знайомий постановив це перевірити з боку подачі. Іншими словами, хто доставляє плятину і скільки її є. І тут він „відкрив", що Південна Африка доставляє світові 80 відсотків річного запотребування, а другим поважним доставцем є СССР. Не веселе це, бо всім звісні расові проблеми у Південній Африці і можливості економічного бойкоту решти світу. У висліді може достава нагло перерватись, а тоді ціни на світовому ринку підскочуть вгору, як це було недавно з нафтовою ропою після зорганізування світового картелю ОПЕК. Не вияснена є теж роля СССР і його спроможність відносно збільшеної достави плятини на світовий ринок, щоб тим робом заробити потрібну тверду валюту. У висліді наш знайомий прийшов до висновку, що достава плятини радше є у руках монополій і тільки політичні обставини та вирішення монополістів можуть встановити кожночасну кількість продукції, а залежно від попиту — знайде вже своє місце.

У дальшому студіюванні питання плятини наш знайомий дещо розчарувався, бо довідався, що лише дуже маленьку частину річної продукції плятини призначають з метою вкладу капіталу, бо тут першенство має запотребування індустрії, а головно будови автомобілів. Тут саме плятина має велике значення у примінені каталізаторного перетворювача (catalitic converter) при контролі занечищення повітря спаленою ґазоліною. Тому із ростом продукції авт запотребування на цей метал збільшається. Не виключають, що великі европейські країни можуть піти слідами ЗСА і у 1988 році приступити до контролі занечищення повітря автомашинами, а тоді попит на плятину ще більше піде вгору. Тому деякі фірми вже тепер плянують приступити до магазинування запасів, що, очевидно, збільшить попит і підіб'є ціну. Все ж таки є змога вплинути на знижку ціни, коли збільшити саму продукцію і сподіються, що в 1988 році нова копальня (Nothern Platinum) у Південній Африці осягне повну продукцію. З другого боку не забуваймо, що плятину у каталізаторному перетворювачі вживають автомобілі уже десять років і число покидьок (scrapped) автомашин осягає висоту, що може забезпечити потрібну кількість цього дорогоцінного металу.

Незалежно від зросту запотребування на плятинові металі у будуччині ще два фактори можуть збільшити попит а саме: нижчі відсоткові стопи, що зацікавлять інвеститорів і фабрикантів та Уряд ЗСА, що приспішить свій закуп для доповнення стратегічного запасу плятини, до якого потрібно ще майже 900,000 унцій!

Плятину теж вживають для ювелірних виробів, і у 1984 році сама ж Японія зужила для цієї цілі 22 відсотки світової достави. Уміжчасі плятинові фірми, щоб зацікавити інвеститорів у плятині приступили до акції. Нині можна її купити як одно-і-десятьунцієві штабки у брокерів, продавців монет і деяких банках.

П.С. Наш знайомий ще не має плятини у штабі, зате має її у своєму... автомобілі.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

СТУДІЯ ЖИВЕ І ПРАЦЮЄ

Як той Фенікс, який підноситься відроджений із свого попелу, Студія Мистецького Слова Лідії Крушельницької, яка рік тому втратила у вогні все своє театральне майно, ставить 17-го листопада ц.р. прем'єру комедії Карла Ґольдоні „Слуга двом панам".

Члени Комітету приятелів Студії Мистецького Слова складають найщирішу подяку всім, що своїми жертвами уможливили дальше життя нашого українського театру. Подяка всім шановним добродіям, громадським установам та організаціям, які надіслали свої жертви на фонд студії та зокрема Українському Народному Союзові за прихильне наставлення до справи. Велике спасибі оркестрі „Іскра", що грала без винагороди на забаві-бенефісі, яка відбулася в травні цього року з надзвичайним успіхом, та паням які зорганізували буфет. А спеціяльне признання належиться сім студійцям і самій пані Лідії, що не піддалися в найчорнішій хвилині і взялися відразу до відновлення і відбудови, щоб далі жило українське мистецьке слово.

Марта Кічоровська-Кебало
Браєрвуд, Н.Й.

ЩЕ ПРО ЛЕМКІВСЬКУ ВИСТАВКУ

У „Свободі" з 17-го серпня ц.р. поміщено листа інж. Нестора Пінковського, який оспорює рецензію Теодора Терена-Юськова п.з. „Лемківські церкви на виставці", що була поміщена в „Свободі" з 25-го червня ц.р. У своїх заввагах до статті Т. Терена, інж. Пінковський подав деякі неправдиві закиди відносно моєї особи.

Неправдою є, що інж. Пінковський був співорганізатором моєї шостої з черги виставки наших мистців, а другої з черги лемківських церков.

Рівнож неправдою є, що я не маю жадного відношення до мистецтва і архітектури, про що свідчать мої виставки, спонзоровані Об'єднанням Мистців Українців Америки, Літературно-Мистецьким Клюбом і Музеєм у Стемфорді, почавши від 1970 року. Рецензентами моїх виставок були: Святослав Гординський на посмертній виставці картин професора краківської Академії мистецтв Лева Ґеца, Михайло Островерха на першій виставці лемківських церков і Т. Терен—Юськів на моїй приватній виставці наших мистців.

Цілком слушно зауважив рецензент Т. Терен, що поміч інж. Пінковського при влаштуванні виставки була обмежена до написів тощо.

Згідно з бажанням мистця Т. Венгриновича, цілу збірку лемківських церков передано Українському Католицькому Музеєві у Стемфорді. Кошти цієї збірки покрив опікун Музею, Владика Василь Лостен зі Стемфорду.

Мирослав Клюфас
Ню Йорк, Н.Й.

Михайло Лоза

ЩЕ ОДНЕ СВІДОЦТВО ПРО НІМЕЦЬКІ МЛИНИ СМЕРТИ

II.

Наступні два розділи — другий і третій — автор відвів для двох концентраційних таборів, у яких перебував. Хоч розділи короткі, та на зміст багаті. Читачеві дають вони докладний образ описаних у них млинів смерти. Перший з них в'язні так і назвали „лагер смерти". У таборі находилася ще в'язниця-поодинка, яку називали „в'язницею у в'язниці". Туди кидали в'язня за будь-яку провину. Там карали в'язня ще більшим голодом, ніж звичайно в таборі, при тому заковували руки і ноги в кайдани. Хто туди потрапляв, то живим не виходив. Автор так описує цю „в'язницю у в'язниці": „Це були малі чотирокутні сепаратки, так що ледве в'язень туди входив, і так він мусів там стояти, доки з болю не збожеволів. Навіть сісти було неможливо, все тіло терпло, пухло, все це викликало страшні болі у нещасного. Стіни поодинок були так жахливо повигризувані людськими зубами, що цього неможливо описати. За законом поліції СС смерть в'язня мала бути мученицькою". (Стор. 42).

Подібною „в'язницею у в'язниці" був т. зв. карний барак (за назвою в'язнів „штраф-колона") в таборі Орієнбурґ, Саксенгавзен. „В'язень, якого туди саджали, — пише Михайло Ільків, — плакав, бо знав, що це останні його дні життя, звідти він ніколи не повернеться.

Коли згадую про ці страхіття, — продовжує автор, — і жорстокості, що їх німці практикували на невинних людях, прямо тяжко повірити в те все, але це є правдою і свідчу з чистим сумлінням. СК (Штраф-Колона, прим. М.Л.) була вишуканою ляболаторією жорстокостей СС поліції над в'язнями. До речі, відома крематорія в Саксенгавзені, де спалювали людські тіла, не згасла ще довго після капітуляції його німецького режиму. Палили в ній не тільки мертвих, але також ще напівживих людей, а ще найбільш безборонних наших воєннополонених братів. Багато у крематорії стопилося в'язнів, головно в роках, коли німецька армія наступала, як була сильна та ішла вперед". (Стор. 66-67)

Написання й видання своїх своїх спогадів про „млини смерти" Михайло Ільків уважав за свій обов'язок. Про це він говорить у Вступі до першого розділу: „Мабуть, легше було б розв'язати завдання з кількома невідомими, аніж написати короткий спогад зі свого особистого минулого життя. Але це справа сумління, це обов'язок і конечність супроти Родини і Друзів політв'язнів. Політичні умовини не відповідні, щоб писати про родину. Щодо політв'язнів, то таке приречення ми самі склали в концентраційних таборах. Було б гріхом того не виконати тоді, коли нас так мало в живих осталося. Тому такий спогад — це той обіцяний обов'язок супроти всіх тих дітей Матері-України, замордованих по-звірячому у гітлерівських концентраційних лагерах". (Стор. 9).

В подібному сенсі висловився автор і в Висновках. Ось декілька звідтам взятих думок: „Спогад про пережите в гітлерівсько-німецьких концентраційних лагерах політичних в'язнів — це дуже коротко зібрані спорадичні малюнки, але, з другої сторони, — це виконання морального зобов'язання, яке ми, в'язні, взяли на себе ще в лагерях. Таке призначення припало мені, тому роблю, вважаючи це великим щастям від Бога. Все, що я пережив і бачив у лагерях, мабуть розумом одної скромної людини передати неможливо. Жорстокості, які СС поліція застосовувала до в'язнів у концентраційних лагерях, були продумані і пляновані державною системою. Їх виконували уніформовані державні власті. Вони діяли в рямцях державного леґального законодавства. При тому мушу ствердити, що СС поліцаєм міг бути тільки родовитий німець, або як їх називали 'райсдойче'. Всі інші, т. зв. 'фольксдойче', це ті, що виконували наказ расових німців. Тому, на мою скромну думку, держава несе відповідальність за всі доконані в кацетах злочинства. При тому в мене одно бажання, щоб історія України таких ганебних нелюдських вчинків ніколи не знала". (Стор. 82).

Із зацитованого уривку бачимо, що автор здавав собі справу з того, що його спогади не вичерпують всього того, що ділось у млинах смерти, у яких він перебував. Все ж таки, хоч спогади короткі, є вони важливим документом про німецькі злочини. Колись, у майбутньому, хтось, хто візьметься за писання документальної книги про Голготу українського народу, не помине спогадів Михайла Ількова: в його книжці знайде багато цінного джерельного матеріялу.

У книжці Михайла Ількова є й деякі недотягнення, на які рецензент є зобов'язаний також звернути увагу. Наприклад, на 15-16-ій сторінці є таке речення: „Залишаючи наш Львів у кінці жовтня, большевицька адміністрація влаштувала імпрезу для відзначення жовтневої революції". В цьому реченні належить виправи-

(Закінчення на стор. 4)

„ЗНЕСЛАВЛЕННЯ" ЧИ „ЗНЕСЛАВЛЮВАННЯ"

Цілеспрямований і керований Москвою наступ на добре ім'я українців у вільному світі спричинив постання організації, що узяла собі за ціль це добре ім'я обороняти. Безперечно, вона заслуговує на якнайповнішу підтримку нашого суспільства. Дозволимо собі, одначе, зробити одне зауваження щодо її назви. Спочатку ця організація не могла, так виглядає, рішитися, чи вона бореться проти „знеславлення" українців, чи проти їх „знеславлювання". У пресі ми зустрічали її назву то з одним, то з другим словом, а було подибувалося і обидва в однім числі газети. Останніми місяцями виглядає, одначе, що „знеславлення" перемагає. А шкода, бо саме це слово, на нашу думку, у назві невідповідне.

В українській мові маємо два роди дієслів: такі, що означають одноразову протяжну дію, наприклад „летіти" і такі, що означають багаторазову, поворотну дію, наприклад „літати". О. Панейко у своїй знаменитій „Граматиці української мови" називає першого роду дієслова „протяжними", другого ж роду „наворотними". (За підсовєтською граматичною термінологією ці другі — це „дієслова багатократного виду"). Але, навіть не вдаючись до граматики, кожному „з вухом до мови" ясно, що „знеславити" це одноразова дія, а „знеславлювати" це багаторазова дія. Від першого дієслова маємо іменник знеславлення, а від другого знеславлювання. Тільки цей другий іменник підходить до назви організації, про яку мова.

Можна здогадуватися, що ті, які про назву рішали, шукали по словниках відповідного слова і знайшли там лише „знеславлення". Бо й справді слова „знеславлювання" немає навіть у великому 11-томовому „Словнику української мови" (Київ, 1970-80). Але, з другого боку, він містить обидва дієслова знеславити і знеславлювати. А ніхто не може заборонити творення іменників від літературних дієслів, якщо

(Закінчення на стор. 4)

К. Крупський

У 41-ШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ ВЕЛИКОГО МИТРОПОЛИТА

III.

— Чого ви хочете від неї? — Запитав Митрополит досконалою німецькою мовою.

— В часі браку харчів та війни нам калік непотрібно! — зухвало відрубав німець.

— Я теж каліка. Заберіть мене також! — сміло відповів Митрополит. Ця смілива відповідь так заскочила та збентежила німця, що він з ніяковістю відійшов, залишаючи жебрачку в спокої.

У Митрополита Шептицького знаходили працю і захист такі політичні діячі як полковник Андрій Мельник. У нього також знайшла захист безіменна українська жебрачка.

Митрополит Шептицький був великим українським патріотом. Його зусилля завсіди були спрямовані проти всяких загроз нашому народові, а серед них і комуністичної загрози. В нас не бракувало таких, що були збаламучені комуністичною пропаґандою. З якою мудрістю діяв проти цеї небезпеки Митрополит, довідуємося з його Пастирського Послання з 1936 року, зміст якого був надрукований в щоденнику „Америка". Редакція цього щоденника надрукувала текст цього послання як пересторогу для тих колишніх політичних втікачів, які, захопившись відвідувачами з України, забули межу між правдою і пропаґандою.

На вступі цього послання Слуга Божий Кир Андрей писав: „Ту правду треба нам усильніше повторяти вірним і цілій українській суспільности в хвилині, коли комуністи для наложення нашому народові свого ярма обдумали в Москві комедію „Народного фронту", щоб у „радикалах і соціялістах знайти несвідомих помічників у виконанні свого наміру знищити український нарід і стерти його по можности з лиця землі".

Це глибоке своїм змістом послання вказує як всебічно турбувався наш Великий Митрополит про долю нашого народу. Коли читаєте це послання, то мусите подивляти ґрунтовне знання Митрополита істоти російського комунізму. Як по-віщому передбачав він те, чого багато людей ще й досі не можуть бачити. Як прекрасно характеризував він систему всякої капіталістичної економіки та влучно вказував на чинники жорстокої конкуренції провадженої сильними на те, щоб безжалісно знищити слабшого.

Митрополит Андрей Шептицький також дбав про поліпшення життєвих умовин нашого народу. Він дбав більше чим деякі збаламучені радикальні діячі.

Тижневик „Українські Вісті" з Едмонтону в Канаді, датою 12-го грудня 1963 року число 13, надрукував статтю д-ра Б. Казимира про плян Митрополита Шептицького поселити в Канаді один мільйон українців з Галичини, Волині та Югославії. Цей плян Митрополита вже навіть розробляли французькі отці Студити в роках 1925-28. Плян вже навіть почав переходити в життя, бо в рамах його еміґрувало кільканадцять родин. Та, на жаль, надійшов 1930 рік — великої господарської кризи, яка перекреслила шляхетний плян Митрополита Шептицького, а з другої сторони польський уряд, побоюючись зміцнення українського елементу, почав робити різні перешкоди. Яку користь була б принесла реалізація цього пляну для нас і всього українського народу, легко можна собі уявити.

З наведеного бачимо, що Митрополит Шептицький був не тільки добрим архипастирем. Він був сердечним опікуном, що ціле своє трудолюбиве життя намагався облегшити долю свого народу.

Перед кільканадцять роками в українському кооперативному журналі „Наш Світ" був надрукований спогад одного з українських кооператорів, що описував одну трансакцію „Маслосоюзу", яка вимагала більшої суми грошей, і то в короткому часі. Ця трансакція була пов'язана з першими кроками „Маслосоюзу" у закордонній торгівлі та була децидуючим чинником — чи „Маслосоюз" втримається в цій торгівлі. Якщо ні, то далі буде залежати від різних посередників та клигати у задушливій внутрішній польській торгівлі. І знову, цю пекучу потребу врятував Митрополит Шептицький, навіть з нараженням на риск втратити частину своїх дібр, бо це була дуже поважна сума грошей.

Свою любов до українського народу Митрополит Шептицький задокументував вже від часу своєї молодости. Сьомий лист його з опублікованих дванадцять листів до матері, починається такими словами:

„Як нас фатально інформували про українське духовенство, Моя Кохана Мамо, в якому кривому дзеркалі представляли цей прекрасний, богобоязливий і шляхетний народ! Я буваю по священиках, говорю із селянами, мене відвідують інтеліґенти, а коли візьму до рук якусь чужомовну історичну довідку, чи польську пресу, то жах огортає, до якої міри ця насичена брехнею густою хмарою відділює українців від світу. І це не лише в Галичині чи центральній Україні, не лише в Західній Европі, але навіть у центрі християнства, в Римі, де ми, найстарша вітка Східної Церкви, не кажучи, що найчисленніша, є якоюсь неначе доліпкою до всесвітньої Христової Церкви.

Знаю, як зарадити тому, Моя Найдорожча Мамо, знаю: треба жертви, великої жертви, щоб з одного боку цей народ пробудився із довгого невільничого сну, а з другого боку сам пізнав себе, пізнав свою духовість, а тоді пізнають його інші!" („Світло", вересень — 1985)

Уже від багатьох років вбився мені в пам'ять спогад покійної вже письменниці Катрі Гриневичевої, в якому вона описала нужденні умовини в таборі інтернованих в Талерґофі, де на злобні доноси ворогів, опинилося багато тисяч Богу винних наших селян. Люди дуже мучилися в таборі, терпіли голод, холод, та страх перед хворобливими пошестями від яких згинуло багато наших людей. Було це в 1917 році. Одного дня по таборі рознеслася чутка, що туди прибув Митрополит Шептицький. В цих відвідинах Митрополитові асистували високі військові старшини та якісь цивільні урядовці, які старалися не допустити до того, щоб люди — таборяни товпилися біля Митрополита, бо люди як побачили Митрополита то з плачем та риданням зустріли його. На велике здивування, Митрополит звернувся до тих австрійських урядовців зі словами: „Прошу залишіть мене самого з моїми людьми".

Продовження буде.

Бібліотека ім. С. Петлюри в Парижі приступає до розбудови приміщень

Рада Бібліотеки ім. Симона Петлюри в Парижі має велику приємність повідомити українське громадянство, що в листопаді 1985 року починається розбудова приміщень бібліотеки.

Офіційний дозвіл від французької адміністрації отримано ще в квітні 1984 року (дійсний на два роки), але розпочати будову негайно ми не могли за браком необхідних матеріяльних засобів.

Початкові пожертви на розбудову дали добрі результати, але зібрані фонди невистачальні через помітний зріст коштів будови в останньому році. Початково кошти будови передбачені на 600.000 франків (80.000 ам. дол.) зросли на цей час до 800.000франків (100.000 ам. дол.). Крім цього передбачається поважна сума грошей на внутрішнє устаткування, що винесе не менше 200.000 фр. (25.000 ам. дол.).

Тому звертаємося ще раз до українського патріотичного громадянства, окремих осіб, організа цій, установ, інституцій., кредитівок із закликом: ставайте співбудівничими Української Бібліотеки-Музею ім. Симона Петлюри в Парижі.

Імена всіх жертводавців будуть вписані в пропамятну книгу, а імена тих, які пожертвують не менше 1.000 амер. дол. будуть відзначені на окремій почесній таблиці в приміщенні бібліотеки.

Повний список усіх жертводавців буде уміщений в черговому бюлетені бібліотеки (з 1-го січня 1985 року).

Бібліотека сповняє поважну національну місію на чужині згідно із заповітом її основоположника й патрона і є живим пам'ятником Головному Отаманові Симонові Петлюрі, тому кожний свідомий українець повинен причинитися своєю пожертвою до цього великого діла.

Рада Бібліотеки певна, що наше патріотичне громадянство належно оцінить важливість нашої акції і своїми пожертвами дасть змогу успішно довести до кінця розпочату розбудову, що є життьовою конечністю для дальшої діяльности бібліотеки.

Рада Бібліотеки

Капітан Ю.В. Турянський — молодий лікар — людина української культури

Лікар-капітан Ю. В. Турянський

У Савт Орендші, Нюджерзькому стейті, живе українська союзова родина Турянських; батьки: інж. Володимир і Марта з дому Мулькевич, їхні діти — Юрій, Андрій, Ірена й Евген, та їхня бабуня — мати пані Марти — Софія Білоус.

Батьки — інж. Володимир і Марта Турянські старалися виховувати дітей і по Божому — в релігійному дусі, як теж і в цьому напрямі, щоб вони виросли на добрих членів своєї громади. І треба сказати, що їм це пощастило. Ось наприклад, найстарший їхній син, 26-річний лікар і капітан американського війська Юрій Володимир, молода ще людина, але вже оформлена і під професійним і під духовим аспектами-знайшов бо він своє уже „я" в американському і українському світах. Але про це пізніше.

Народився наш капітан 21-го лютого 1959 року у Ляндштулі, Західня Німеччина, у той час, коли його батько, Володимир, як і по багатьох роках він сам — Юрій, сповняв свою службу у війську. А коли прийшлося післати сина до школи, батькам Юрія навіть на думку не приходило посилати до іншої, а запровадили його до своєї — української парохіяльної школи ім. Івана Хрестителя у Нюарку, Н. Дж., де з 1965 роком почалися перші кроки малого ще Юрка в напрямі здобування знання, а закінчились вони в 1971 році його свідоцтвом з визначним вислідом.

Відтак прийшла ще одна фаза, підростання Юрка на юнака. Тоді батьки надумались його післати до Колюмбійської середньої школи в Мейплвуді— Савт Орендші. Та й ці роки, аж до ґрадуації, Юрій пройшов з визначними успіхами.

Аж надійшов черговий і дуже важливий етап у житті Юрія, у 1977 році, коли, вписуючись у Ратгерський університет у Нюарку, прийшлось йому застановитися над його майбутньою професією, вибираючи відповідний факультет. Вибрав він передмедичний коледж з факультетом гуманітарних і стислих наук; головним його предметом була зоологія, а побічним — хемія і слов'янські науки. Прийшов травень 1981 рік і Юрій закінчив свої студії бакалавратом, про що крім інформацій про інших студентів в університетському пресовому повідомленні було зазначено, що під час спеціяльного церемоніялу на Нюаркському кемпусі — „Поміж нагородами за найкращі академічні успіхи була нагорода Нюаркського коледжу гуманітарних і стислих наук, що її вручив Юрієві Турянському декан Рафаель Капріо. Ця нагорода дається кожного року для найвизначнішого студента четвертого року (абсольвента) за академічні успіхи". У дальших рядках цього повідомлення було сказано, що Ю. Турянський отримав теж нагороду зі слов'янських студій і Пропам'ятну нагороду до двох університетів: коледжу медицини і дентистики Ню Джерзі, та до Військового університету для служби охорони здоров'я у Бетесді, Мериленд.

Про цю ґрадуаційну подію писала і „Свобода" і „Нюз Рекорд" Мейплвуд — Савт Орендж.

Перед Юрієм знову постало питання — куди йому далі йти, який йому вибрати університет. Тут за нього вирішила його характерові притаманна прикмета — допомагати іншим — і в 1981 році він почав студії у вже згаданому військовому медичному університеті в Бетесді. Після кількох років його студій, а тим самим і праці, почали надходити до Юрка листи признання за його совісну працю, за його гуманне і товариське відношення до свого довкілля: де лиш бо заходила потреба, він завжди ставав в пригоді іншим. В тому часі його післали, начебто слідами його батька, лиш у іншій професії — відбути шестимісячну практику польової медицини до Бітбургу, Західньої Німеччини. У цій місцевості під час літа війська НАТО відбували свій вишкіл — і коли, траплявся якийсь випадок, наш молодий студент медицини спішив із лікарською допомогою. Із 1985 роком Ю. Турянський закінчив цю медичну військову школу не лиш із найвищими оцінками, але й щобільше — з рангою капітана американського війська.

І знову про церемоніял ґрадуації, що відбувся у Вашінґтоні у Центрі показового мистецтва ім. Джан Ф. Кеннеді написала газета „Нюз Рекорд", повідомляючи про дотогочасні студії молодого капітана Ю. Турянського, як і про те, що від липня 1985 року він розпочинає свій інтершип лікаря у Військовому центрі Медіґен у Такомі, Вашінґтон.

Та тепер від професійної ділянки д-ра Юрія Турянського ми перейдемо до його споріднення, до його пов'язання із українською культурою. Як уже було згадано вище, батьки Юрія започаткували його навчання українською католицькою парохіяльною школою св. Івана Хрестителя. Уміжчасі він також щосуботи брав участь у навчанні в школі Українознавства в Нюарку, вчився там дуже пильно і закінчив свою науку матурою, склавши іспити на визначно. Від 1967 до 1977 років належав він до Пласту, до 47-го Куреня ім. Пилипа Орлика і.бувши братчиком новаків, кожного року влітку виїздив на пластові табори, щоб там провадити їхні гуртки.

Сьогодні у доволі віддаленому медичному центрі від української громади д-р Ю. Турянський жаліється на брак українського товариства, на те, що вподлизу немає української церкви, щоб могти там помолитися і брати участь у Богослужбі. Полюбив бо він звичаї і традиції у нашій церкві, — як про це згадували батьки, — і без них він почувається чужо. Манить його і українська кераміка, розмальовування писанок і вишивка, до чого його притягнула його бабуня Софія — і кожне із цих ділянок прикладного мистецтва він не лиш подивляє, але вміє виконувати. Щоб не вривати зв'язків із своєю громадою, з українським світом, д-р Юрій передплачує „Свободу" і англомовний тижневик. В цьому він виріс ще вдома і в цьому він триває далі.

Важко лиш одному із замилувань Юрія віддати першенство, бо їх у нього багато. Крім кераміки і вишивки — в нього зацікавлення філателістикою і в Юрія вже кілька колекцій поштових значків. Часто його можна теж застати в городі, очевидно поза його працею інтерна, де він займається плеканням різної городовини і квітів, що під його рукою виростають кольоритними взорами, а вдома заходиться біля вазонкових рослин.

Що особливе питоме вдачі д-ра Ю. Турянського — це його любов до своїх рідних. Не кажучи вже про свята, коли лиш трапиться нагода, свобідний час, він поспішає до своєї родини, щоб із своїми найближчими, у родинній теплій атмосфері провести своє дозвілля. Зацікавлення його родиною, і то навіть дальшою, спонукало Юрія до цього, що він, розшукуючи за своїм прадідівським коренем, точнісінько простудіював і вирисував генеалогічне дерево їхнього роду.

Коли ще згадати про Юрієве плянування на майбутнє, то наш молодий лікар-капітан задумує спеціялізуватись у внутрішній медицині.

У завершенні громадських прикмет родини Турянських можна ще раз пригадати, що це союзова родина, кожен бо з її членів належить до 27-го Відділу Українського Народного Союзу.

Любов Коленська

У першу річницю „Українського села" у Воррені

12-го жовтня 1985 року сповнилося однорічне існування „Українського села" — новозбудованого житлового будинку старших віком емеритів.

Того дня вигідну залю „Українського села" заповнили вщерть мешканці будинку, члени корпорації та численні гості, щоб при заставлених столах (було вино та різноманітні ласощі) весело і безжурно провести час. О год. 6.15 вечора Анастазія Волкер, президент „Українського села", привітала всіх приявних, відкрила це небуденне свято та попросила заступника голови Ради директорів Степана Віхара провадити програмою вечора, що він і виконав вміло і у веселому тоні.

Спільну вечерю-бенкет розпочав молитвою о. Ігумен Бернард Панчук, ЧСВВ, парох української католицької церкви Непорочного Зачаття у Гемтремку. Він високо оцінює проєкт та молиться, щоб у майбутньому наша громада спромоглася на відбування більше таких домів.

Вечеря була під професійною управою пані Гундич. Перед і підчас вечері пригравав для розваги гостей на фортепіяні Андрій Стасів.

Після вечері були відмічені ті, завдяки яким „Українське село" стало дійсністю. Починаючи від А. Волкер, Б. Панчука, посадника міста Воррену Джеймса Рандлета та інших, всі вони почерзі запалювали свічки, що символізували їхні шляхетні прикмети душі. Майор Д. Рендлет передав з нагоди річниці свої щирі поздоровлення членам, мешканцям оселі та гостям. Голова Ради директорів Зенон Василькевич подав звіт про виконану працю у минулому році. При кінці програми вечора, пані Козаченко передала від імені клюбу „Червона калина" „Українського села" першому президентові Ради директорів портрет А. Волкер з побажанням, щоб такі подарунки отримували всі майбутні президенти „Українського села".

Програма вечора закінчилася молитвою, що її провів о. Нестор Столярчук, парох української православної катедри святої Покрови у Савтфілді, Миш.

Ігор Іваницький

Пам'яті поета

„Ярій, душе, а не ридай!
У чорній стружі сонце
України,
А ти шукай — червону
тінь калини,
На чорних водах тінь її
шукай".

Василь Стус

Юрій Шерех в есеї „Регабілітація Людини" писав: „Що може бути вищого і солодшого в житті, як раптом в іншій творчій людині відкрити струм, що викликає відповідь і живу реакцію у твоїй душі". І справді, цей потаємний струм, що проникає „із душі в душу", є запорукою творчої тяглости та духової живучости кожного народу.

Вістка про смерть Василя Стуса в далекому мордовському концтаборі сколихнула до глибин душу української людини, а його безсмертна поезія дала натхнення молодому торонтонському композиторові Адріянові Івахову створити „Реквієм — на Смерть Поета", в основу якого увійшов вірш Василя Стуса „І дім поплив, поплив рікою...". Композиція Івахова, в свою чергу, дала тему молодому режисерові й драматургові Маркові Стехові для створення сценічної пантоміми, в якій він старався відтворити життєвий шлях і смерть поета. Цей монтаж був головною точкою мистецько-літературного вечора, присвяченого пам'яті Василя Стуса, що його влаштувало торонтонське Об'єднання Письменників „Слово" в суботу 26-го жовтня в театральній залі Інституту св. Володимира.

Адріян Івахів у своїй композиції музичними акордами зумів передати оте буйне клекотіння „калинової крови", священний гнів поета проти національного поневолення та потоптання прав людини, духову нескореність та ліричну задуму вразливої на людське горе душі. Марко Стех глибоко продуманою пантомімою, що її виконали на сцені молоді адепти театрального мистецтва Українського Аванґардового Театру під музику Реквієм, у виконанні малої студентської оркестри та дівочого хору, відтворив ті трагічні обставини, серед яких доводилося Стусові жити й творити, — обставини життя в совєтському маріонетковому суспільстві, де режимні цензори зневажають чисту поезію, а вимагають від поетів звичайного віршоробства в стилі одиноко визнаного соцреалізму. Правдивий поет стоїть осамітнений у заклятому колі звичайних кар'єровичів і поліційних аґентів, які назовні намагаються заховати познаки цівілізованости (чемностеві уклони та ручкання на Заході), а рівночасно підступно, крадькома штовхають один одного в погоні за славою, популярністю та вигодами. На вечорі „Слова" виконано тільки дві перші частини Реквієму. Третя частина вже закінчена композитором, але АУТ не вспів ще її сценічно оформити. Повний Реквієм буде виконаний на спеціяльному вечорі, який готує цей творчий молодий ансамбль.

В програму вечора „Слова" увійшло теж мистецьке читання поезій Василя Стуса у виконанні Надії Куцої-Ковальчук та доповідь Марка Царинника. Доповідач відмітив різницю між чистою й заанґажованою поезією, між доброю поезією та сірим віршоробством для „оспівування колгоспно-виробничих справ". Царинник підкреслив, що Василь Стус був перш за все поетом, а не політиком. Його поезія — це не віршована журналістика, але високопоетична лірика, в якій поет засобами поетичного образу змалював свій власний духовий світ у контрасті до жорстокої поліційної дійсности совєтських тюрем і концентраків. Чиста поезія Василя Стуса сталася, однак, небезпечною загрозою для бездушного совєтського суспільства і тому совєтський режим переслідував, в'язнив, карав і врешті фізично знищив великого українського поета. Бо поезія, сказав Царинник, — у совєтській дійсности — це теж політика.

Українці Торонто вже втретє на протязі двох місяців ушанували пам'ять Василя Стуса, поета і борця за правду і волю, якого поезія, в цих незавидних і скомпікованих обставинах нашого національного буття, сталася чи ненайефектовнішою зброєю в боротьбі проти ворожих затій знищити духовну основу українського народу. Бо правдиве вільне поетичне слово не можна закути („не скує душі живої і слова живого"). Воно просякає крізь мури в'язниць, пробиває залізні заслони і стрясає стінами байдужости.

Василь Стус загинув замучений каторгою на чужій землі далеко від рідної батьківщини. Та смерть діткнулася тільки до його фізичного існування. Він, однак, залишився вічно живим у його поезії, яка хвилює й хвилюватиме душу українця, де б він не був, „в Україні чи не в Україні сущим". Василь Стус свідомо обрав шлях борця за людську гідність і національну свободу. Він не боявся смерти і готовий був принести себе в жертву ідеї національного визволення. Він знав, що

„Блажен, хто витрачать
уміє,
коли заходить час утрат,
щоб залишилася надія
і виростала во стократ...
бо
„...все життя твоє у леті
і в ньому порятунок твій,
вся суть твоя лише в поеті,
а решта — тільки перегній,
що живить корінь..."

Добровільна, без жодної принуки із сторони старших, участь у мистецько-літературному вечорі „Слова" такого великого числа молоді, яка своїм власним творчим зусиллям вшанувала пам'ять поета, — це доказ, що наш національний корінь здоровий, що живе слово поета перейшло із душі в душу, що зерно чистої поезії вкорінилося й проросло в серцях молодих людей і яріє новими зеленими здоровими паростями навіть тут, у заокеанській Канаді.

Стефанія Гурко

В П'ЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
Дорогого
МУЖА, БАТЬКА І ДІДА

бл. п.

ІВАНА ДЗЯДІВ

15-го листопада 1985 року

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

у Ню Йорку, у церкві Чесного Хреста в Асторії, Квінс, о 8:30 год. ранку.

Про молитви просять —
дружина — МАРІЯ з дітьми і внуками

Братство кол. Вояків 1-ої Української Дивізії Української Національної Армії Крайова Управа в ЗСА

повідомляє всіх Побратимів-Дивізійників, Членів інших Українських Комбатантських Організацій і все Українське Громадянство, що дня 24-го жовтня 1985 р., несподівано відійшов до Вічности на 66-му році життя

бл. п.

Ярослав Палатайко

кол. старшина 1-ої Української Дивізії УНА, діяльний у комбатантських і громадських організаціях, довголітній член нашої Крайової Управи Братства.

ПОХОРОНЕНИЙ дня 28-го жовтня 1985 р. на цвинтарі у Факс Чейс біля Філядельфії. Довго зберігатимемо добру пам'ять про Покійного Побратима Ярослава.

•

Дружині Покійного, Вп. Пані Людмилі та Синові Борисові висловлюємо наше глибоке співчуття.

Крайова Управа Братства в ЗСА

•

Згідно з бажанням Родини Покійного, просимо вшанувати Його пам'ять пожертвами на Фонд Оборони Доброго Імени Української Дивізії.

Управа Відділу Українського Лікарського Товариства Північної Америки (УЛТПА) в Баффало

ділиться з усім Громадянством болючою вісткою про передчасну смерть після затяжної недуги (прожив 56 років) свого Члена і б. Голови

сл. п. д-ра

Всеволода Коритника

Втрату в Його особі понесло не тільки УЛТПА, але й уся українська спільнота, зокрема науковий світ, бо сл. п. д-р Всеволод Коритник був видатною науковою силою, особливо в ділянці дослідження недуги пістряка.

Д-р Коритник попрощався з цим світом в четвер, 31-го жовтня 1985 року. Похоронні відправи відбулися в суботу, 2-го листопада в Баффало в каплиці Матері Божої, а згодом Тлінні Останки були перевезені до Бавнд Бруку, Н. Дж., де й спочили на українському православному цвинтарі.

Д-р Всеволод Коритник залишив у невимовному горі — Дружину Олену, дві Дочки — Наталку і Христину, Сина Петра (це в Баффало), а Матір і дві Сестри в Австралії. Важко переживає Його втрату вся Українська Громада.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

УПРАВА ВІДДІЛУ

В НЮЙОРКСЬКОМУ ГОТЕЛІ Волдорф Асторія відбувся бенкет з приводу 50-річчя члена Палати Репрезентантів республіканця Джека Кемпа. Дж. Кемпові сповнилося 50 років 13-го липня і бенкет став не відзначенням його народження, а початком його президентської кампанії. Понад 1,000 гостей заплатили за право бути на бенкеті 1,000 долярів. Ще 700,000 долярів прислали ті, які не могли прибути до Ню Йорку. Таким чином, за один вечір Кемп зібрав майже 2 міл. дол. на фонд майбутньої виборчої кампанії. Хоч Дж. Кемп ще не оголосив про свій намір добиватися номінації на пост президента від Республіканської партії, ні для кого не є секретом, що він виставить свою кандидатуру і буде одним з головних суперників нинішнього віцепрезидента Джорджа Буша.

ЛІДЕР ПАКІСТАНСЬКОЇ опозиційної партії і критик теперішньої політики уряду президента Мохаммеда Зія уль-Гака, прибув до Лондону, а потім продовжуватиме свою подорож до Парижу. Беназір Бутто заявив, що він однак плянує повернутись до Пакістану в любий час, не зважаючи на те, що існує змова на його життя, і поворот може закінчитися трагічно для нього. „Я думаю, що пакістанський нарід хоче зміни політичної системи і я мушу бути разом з народом", — заявив Бутто журналістам на летовищі в Лондоні.

АКАДЕМІК АНДРЕЙ САХАРОВ і його дружина Єлена Боннер розмовляли телефоном у понеділок ввечорі, 4-го листопада, з рідними в ЗСА. Боннер заявила дітям, що вона прибуде до ЗСА в другій половині цього місяця, вже правдоподібно після операції очей в Італії.

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР Італії Беттіно Краксі представив у понеділок, 4-го листопада ц.р., свій „новий" кабінет, який складається з представників п'ятьох коаліційних партій до затвердження парляментові. В головній промові в палаті громад Краксі обороняв політику свого уряду у відношенні до Палестинської Визвольної Організації, яка у загальному була прихильною, і його полагодження справи захоплення пасажирського корабля „Ахіллє Лявро". Він підкреслив також, що він ніколи в майбутньому не погодиться, щоб ЗСА вмішувалися у внутрішні справи Італії та перехоплювали літаки чужої держави над італійською територією.

В СССР...

(Закінчення зі стор. 1)

сказав, що існує „непорозуміння" його пропозиції. Мова йде, сказав Президент, не про наступальну зброю в космосі, а про оборонну. При цьому Реґен додав, що ЗСА готові ознайомити з проєктом протиракетної оборони і Совєтський Союз. Він також сказав, що СССР давно створює протиракетну космічну оборону, але виступає проти подібних досліджень в ЗСА.

Цілком зрозуміло, що ні ТАСС, ні „Ізвєстія", ні інші совєтські газети не могли дозволити собі надрукувати інтерв'ю Р. Реґена повністю. ТАСС до уривків з інтерв'ю дав обширні коментарі, в яких обвинуватив Президента у „безпідставних нападах на зовнішню політику" Совєтського Союзу.

Про питання людських прав газети, очевидно, не помістили нічого. Все таки опит читачів виказав, що громадяни СССР розхапували газети зі станків, бо хотіли читати про думки Президента, хоч були свідомі, що ці думки неповні і сильно коментовані.

У жовтні...

(Закінчення зі стор. 1)

Відділу, Андрій Каркоць, секретар 368-го Відділу, Андрій Маринюк і секретар 489-го Відділу Микола Шпетко.

Всім згаданим у цій вістці секретарям і іншим відділовим урядовцям, які придбали в жовтні нових членів, незалежно від того скільки, як також і тим, про яких не було згадки, а мали придбаних членів, Екзекутива висловлює щиру подяку за жертвенну працю для розбудови Українського Народного Союзу.

Як відомо метою осінньої кампанії є придбання 1,000 нових членів до 31-го грудня ц.р. Знаючи віддану та послідовну працю сотень відділових урядовців-секретарів, слід сподіватись, що та мета буде осягнена, — сказано в повідомленні Організаційного Відділу.

Суд...

(Закінчення зі стор. 1)

жавного департаменту Вілліям Воснер на переслуханнях в Сенаті.

Біля 40 сенаторів і конґресменів вислали листа до президента Роналда Реґена, в якому просять вплинути на совєтські власті дати згоду ще раз переслухати М. Медведя на території невтральної держави.

Число українців в Ню Орлінс зросло з приїздом туди д-ра Мирона Куропася, референта зовнішніх зв'язків УАКРади і заступника головного предсідника УНСоюзу, Ігоря Ольшанівського і Володимира Боднара від АОЛПУ та інших активістів. Засоби масової інформації сильно розголошують справу М. Медведя, наявно критикуючи урядові чинники ЗСА, які частинно признались до помилок.

Пам'яті Друга — митрофорного протоієрея о. Лева Опоки

бл. п. митрофорний протоієрейний Лев Опока.

Дня 20-го жовтня 1985 року, в лікарні „Докторс Госпітал" у Голивуді, Фла., після недовгої тяжкої недуги, на 72-му році життя і 45-му році священства, упокоївся в Бозі бл. п. митрофорний протоієрей Лев Опока. Народився він 6-го червня 1913 року в княжому городі Перемишлі в Західній Україні, в родині побожних батьків Йосифа (австрійського старшини) й Кароліни, з роду Костецьких. На родну школу й гімназію закінчив у рідному Перемишлі, а теологічну освіту здобув у Варшавському університеті. В 1940 році одружився з Марією Заяць, учителькою. В 1943 році був висвячений у Львові Владикою Палладієм і призначений настоятелем української православної церкви св. Андрія Первозванного також у Львові.

Після окупації Львова большевиками, о. Лев виїхав на еміґрацію, не маючи часу попрощатися з дружиною пані-маткою Марією, з два і піврічним синком Олегом і старенькою мамою, які залишилися вдома. Він надіявся, що скоро повернеться до своїх рідних, але, на превеликий жаль, доля судила інакше. По закінченні Другої світової війни він виконував душпастирську працю в таборі біженців, у Міттенвальді, у Західній Німеччині. По якомусь часі він виїхав до Англії, де служив Богові в характері місійного священика, організував церковні громади, учив дітей Закону Божого і брав активну участь у громадській праці.

В 1953 році виїхав до ЗСАмерики і знову включився в ряди Духовенства УПЦеркви. В 1958 році він злучився з пані-маткою Марією і сином Олегом, тоді вже 16-літнім юнаком. Виконував обов'язки душпастиря в Шерон, Па., в Лейквуд, Огайо, 10 літ; в Лорейн, Огайо, 15 літ, звідки в 1979 році виїхав на заслужений відпочинок (на пенсію) до Голивуду, Фльорида. Покійний о. Лев до останньої хвилини свого трудолюбивого життя служив вірно Богові і українському народові. Своїм правдиво християнським життям, високими духовними властивостями, уважним ставленням до людей, побожним відправлюванням Богослужень і проповідуванням Слова Божого, християнською витримкою в службових і приватних стосунках з парафіянами о. Лев заслужено здобув собі щиру відданість і сердечну любов, яка назавжди залишила в їх пам'яті світлий образ цього доброго, сумлінного і щирого пастиря, Христової Церкви. Мав високий авторитет, любов і повагу в парафіян, Духовенства і всіх, хто знав о. Лева.

Чин ієрейського похорону, за благословенням Блаженнішого Владики Мстислава, Митрополита Української Православної Церкви в ЗСАмерики і в Діяспорі, відслужив у вівторок і середу (22 і 23 жовтня) о. Степан Біляк, настоятель УПЦеркви св. Миколая в Маямі, Фльорида. Співав парафіяльний хор під керівництвом диригента інж. Теодора Доброноженко, голова хору і заступник голови Парафіяльної Управи. Похорон відбувся в похоронному заведенні „Джонсон Фостер" у Голивуді при великій кількості українців обох віровизнань та американців, приятелів Покійного.

Теплими і щирими словами про Покійного, як рівнож глибоке співчуття пані-матці Марії і всій родині, висловив у імені Блаженнішого Владики Митрополита Мстислава і Преосвященного Владики Антонія о. Степан Біляк. На заклик о. Степана, замість квітів на свіжу могилу зібрано грошові пожертви на Українську Духовну Семінарію св. Софії 490 долярів у пам'ять Покійного. Бл. п. митрофорний протоієрей Лев залишив у глибокому смутку дружину пані-матку Марію, сина Олега з дружиною Іриною і дітьми, а також ближчу і дальшу родину в ЗСА, Канаді і в Україні.

Закінчення чину ієрейського похорону відбулося в п'ятницю, 25-го жовтня ц.р., в Церкві Пам'ятнику, в Савт Бавнд Бруку, з участю Владик і 10 священиків, які під похоронний передзвін обнесли Покійного навколо Церкви Пам'ятника, і похоронна процесія відпровадила о. Лева на український православний цвинтар св. Андрія Первозванного, місце вічного спочинку небіжчика, де спочиває вже споре число українців, чекаючи на Друге Пришестя Христове.

І так минуло плодотворне життя людини, патріота, українського православного священика, що щиро любив свою Церкву, Україну і її многострадальний нарід. Тлінні останки Покійного о. Лева прийняла в свої обійми (з грудкою чорної землі України) доброзичлива земля прибраної батьківщини, вільної Америки, куди треба було йому еміґрувати, щоб далі боротися за волю, честь і державність України.

Нехай упокоїть Господь в оселях праведних душу вірного слуги Свого, ніколи незабутнього отця Лева. Вічна Йому Пам'ять!

о. Степан Біляк

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН погодився з пляном, що З'єднані Стейти Америки повинні працювати в напрямі послаблення авторитету лівійського диктатора полковника Муамма ель-Каддафі і евентуальної зміни тамошньої політичної системи, на яку спираються численні терористичні групи, знаходячи в Лівії не тільки політичний притулок, але матеріяльну допомогу для ведення свого нищівного діла. Біда тільки в тому, що американські засоби масової інформації отримали цей плян з Білого Дому нелегально, значить хтось з урядників перелав їм копію документу і тепер службовці ФБІ перевіряють цілу справу.

ПОПУЛЯРНИЙ СОВЄТСЬКИЙ поет Андрей Вознєсєнський має намір приїхати до Вашінґтону і виступити з читанням своїх віршів перед вузькою авдиторією. Виступ поета повинен відбутися в театрі Форда 11-го листопада. А. Вознєсєнський неодноразово приїжджав до ЗСА Вашінґтонські скептики твердять, що приїзд Вознєсєнського є „передвесільним подарунком" Міхаїла Ґорбачова, маючи на увазі намір совєтських керівників продемонструвати свій лібералізм напередодні зустрічі на вершинах.

ЛЄХ ВАЛЕНСА, лідер забороненої урядом робітничої профспілки „Солідарність", і 76 провідних польських інтелектуалістів звернулись до уряду з вимогою звільнити усіх політичних в'язнів з тюрем. В тій справі вони звернулися також до Папи Івана Павла II і до комісії людських прав при Об'єднаних Націях. Петицію в тій справі підписували вірні Католицької Церкви по всіх парафіях. Така інтенсивна акція з вимогою звільнення політв'язнів триватиме в Польщі цілий тиждень. Лідери „Солідарности" кажуть, що за ґратами перебуває біля 400 осіб, які підходять під категорію політичних в'язнів.

ЗІГНАНА УРЯДОМ товпа іранських студентів і молоді під приміщення американської амбасади, де в 1979 році релігійний фанатик і фактичний диктатор Ірану аятолла Хомейні наказав захопити ввесь персонал амбасади ЗСА, викрикала антиамериканські гасла, палила американські прапори, погрожувала Урядові президента Роналда Регена „відплатою", якщо б ЗСА відважились допомагати ворогам Ірану.

Ще одне...

(Закінчення зі стор. 2)

ти дві справи. Поперше: роковини жовтневої революції большевики відмічували і відмічують на початку листопада. Правда, революція зветься жовтневою, але цю назву дано їй для того, що в тому часі, коли вона відбулася, був ще жовтень за старокалендарним обрахуванням, а старий календар в тому часі був обов'язковий. Щойно большевики впровадили новий календар. Подруге: саме речення збудовано неправильно. Прислівник у підрядній частині речення можна вживати тоді, коли дія підрядної і головної частини речення виконує той сам підмет. Тому то зацитоване речення можна розуміти так, що большевицька адміністрація покидала Львів. В цьому випадку не большевики покидали Львів, а автор спогадів. Для ясности слід було замість підрядної частини з дієприслівником вжити підрядне часове речення в роді: „Коли я залишав Львів..., большевицька адміністрація..."

Мовних недотягнень у книжці є більше, і про них ще буде мова окремо, а перед тим ще одно зауваження, яке відноситься до певної події. На 52-ій стор. автор пише: „Влітку 1941 року СС поліція привела до лагеру ч. 21 гурт хлопців-українців, від шестидесяти до сімдесяти осіб. Всіх їх примістили в нашому лагері, по західній стороні. Вони ходили в їхньому цивільному одязі, їх не обстригли на 'нулю,' і всі вони працювали разом на внутрішній команді. Вставали і лягали спати разом з нами. Перебігаючи біля них, багатьох я пізнав: це були наші українські хлопці, які працювали в околицях Ватенштедту і Бравншвайґу. За що вас сюди привели? — я запитав, пробігаючи біля нах. Молотов (тодішній міністер закордонних справ СССР) приїхав до Берліну. Для його безпеки багато українців інтернували, — почув я відповідь". Примітка: Вліті 1941 року велася вже війна між Німеччиною і СССР — так, що Молотов не міг тоді їхати до Берліну. Правда, він був у Берліні, але значно раніше, наскільки пригадую собі — зимовою порою.

А тепер ще декілька із запримічених мовно-правописних недотягнень. На сторінці 13-ій надруковано невміли (разом), замість не вміли (окремо). На сторінці 62-ій натрапляємо на таке речення: „Основу чи баз цього кацету становило підприємство-цеґельня, де ми всі працювали". Примітки: Іменник база — жіночого роду. В знахідному відмінку слід було вжити форму базу. На цій самій сторінці вжито форму займенника цьої замість цеї.

Такі іменники жіночого роду як дійсність, більшість у місцевому відмінку однини мають закінчення „і": в дійсності, але у книжці Михайла Ількова зустрічаємо форми з закінченням „и". Гл. стор. 69. Трапилися в тексті і друкарські помилки. Польська фраза „До вєдзеня" (стор. 76) помилкова. Треба: „До відзеня". Але ці помилки на вартість книжки не впливають.

„Знеславлення"..

(Закінчення зі стор. 2)

вони потрібні. Слова „знеславлювання" у цьому словнику нема мабуть просто тому, що автори не знайшли його у використаній літературі. Зате в тому словнику можна знайти десятки інших подібних пар віддієслівних іменників, наприклад, приєднання і приєднування, прискорення і прискорювання, упакування і упаковування тощо. Що більше, при слові „знеславлення" словник каже, що воно походить від слова „знеславити" та „знеславитися", але нема тут жадної згадки про „знеславлювати".

Треба, отже, вживати тільки назви Комітет Проти Знеславлювання. Адже нас продовжують знеславлювати, а не робили це лише в минулому. Відкидати слово знеславлювання ніяк не можна, бо інакше назва організації стає невиразна і неточна.

Анатоль Вовк
Едісон, Н. Дж.

НЕ ТЕ ПРІЗВИЩЕ

У статті Івана Кедрина „'Терем' про проф. Григора Лужницького" („Свобода", ч. 212 з 5-го листопада ц.р.) у другій шпальті, має бути: „Запросив до співпраці кількох видатних учених: о. д-р І. Нагаєвський, д-р Мирослав Семчишин, д-р Леонід Рудницький...", а не д-р Леонід Лужницький. — Ред.